

Krigsforbrytere.

117570

22/10
21.17.00
16.30 min

Etter som forskjellige land i denne store krigen har måttet trekke seg ut av ^{verdenskrigen} ~~krigen~~ eller har bukket under for ~~en~~ ^{en} overmektig motstander, er begrepet krigsforbrytere ~~oppstått~~ ^{kommet stadig mer i anvendelse}. Særlig har vi no i et års tid hatt anledning til å se hvorledes Sovjet-Russland, etter å ha trampet ned enkelte av sine motstandere, har forlangt de såkallte krigsforbrytere utlevert for at de overfor Stalin skal stå til rette for sine angivelige forbrytelser. ~~Dette gjelder de i første rekke de elementer innenfor et folk som man mener har ansvaret for at folket er trukket inn i krigen.~~ Det har også fra engelsk-amerikansk hold vært hevdet at man, så snart krigen var slutt og med et for dem gunstig resultat, vilde trekke til ansvar de menn innenfor de overvundne folk som man mener bærer ansvaret for at de respektive folk er trukket inn i dette krigerske oppgjøret. En ting man vel ikke er oppmerksom på i de kretser, men som det vel allikevel iallfall etter demokratiets prinsipp om likheten for alle - må være riktig å trekke fram, er de menns forhold ~~overfor sitt folk~~ som forlot sine folk i farens stund og som har sittet trygt ved sin store mester - Englands - bord, mens deres folk har utkjempet en kamp på liv og død. Spørsmålet er nemlig om ikke disse mennesker ved nærmere gransking viser seg å være nettopp krigsforbrytere, iallfall etter den oppskrift som Sovjet hittil har fulgt.

Siden det no snart er 5 år siden vårt eget land ble trukket inn i verdenskrigen, kan det være interessant å se litt på hva som gikk frut for det ulykksalige 9. april 1940 og hvem som i realiteten bærer ansvaret for at vårt land ble trukket med i oppgjøret, hvem det altså ^{som} for Norges vedkommende skal bli å trekke for domstolen som krigsforbrytere.

Det kunde være fristenende å begynne så langt tilbake som med Folkeforbundet og Norges medlemskap der. Gjennom medlemskap i Folkeforbundet var de enkelte nasjoner forpliktet til å delta i sanksjoner av økonomisk eller militær art på en stormaktsgruppes side, rettet mot en annen i tilfelle et flertall i Folke-

forbundet fant ut at en av dens medlemmer hadde forbrutt seg mot forbundets lover. Om slike sanksjoner var forenlig med de enkelte nasjoners egne interesser, var det i denne forbindelse ikke spørsmål om. Vårt land kom riktignok ikke til å delta i noen militære ~~sanksjoner~~ takket være sitt medlemskap i folkenes forbund, men måtte iallfall delta i de økonomiske sanksjoner ^{med} Italia i forbindelse med Etiopiakrigen og måtte forsåvidt når som helst være forberedt på å måtte delta i sanksjoner også av militær art hvis forbundets lover gjorde dette nødvendig. I og med vårt medlemskap i Folkeforbundet var således vår nøytralitet i en eventuell krigersk forvikling i Europa på forhånd oppgitt.

Desto mer forbrytersk var dette som vårt land ikke på noen som helst måte var forberedt på den påkjennning som en innblanning i en eventuell krig vilde bety. Allerede før 1935, da vi fikk en regjering utgått fra Det Norske Arbeiderparti, hadde vårt forsvar forfalt i en sørgelig grad, og det ble såvisst ikke bedre da dette parti — som med 2/3 flertall i Stortinget i 1932 var blitt stemplet som grunnlovstridig i og med at det bygget på et marxistisk program — overtok regjeringsmakten. Det er betegnende for den innstilling som norske politikere, ja, som det norske folk, ~~også~~ hadde til forsvars-saken at man i en årrekke måtte tåle en forsvarsminister som var erklært militærnekter og en ridder av det brukne gevær. Selv da situasjonen i Europa tilspisset seg og det måtte være klart for enhver at det bar mot krig, foretrakk den norske regjering å drive en utpreget fredspolitikken uten på noen måte å sette vårt land i stand til å bevare sin nøytralitet og dermed kunne bli en hjørnestein i fredsbestrebelsene. Som svar på en rekke forsvarsresolusjoner som var kommet til regjeringen fra hele landet, uttalte Johan Ludvig Mowinckel, som den gang var medlem av utenrikskomiteen, at,

"jeg lar meg ikke rive over ende av forsvarsresolusjoner og av talemåter. Hvis krig bryter ut, går jeg ut fra at noe av det første man vil gjøre er at så lenge det er åpning, å kjøpe varer for å legge til de reserver vil allerede har. Dette er en beredskapspolitikken som kanskje ikke vekker den samme, la meg si, lettkjøpte begeistring som på en så sørgelig måte river alle mennesker med når det er tale om kanoner."

Når det gjelder vårt militære beredskap, selv etter at krigen var brutt ut, så er det illustrerende hva Tidens Tegn 13. oktober 1939 kunde meddele, at Norge hadde 20 brukbare fly og at antallet av flyveelever på Kjeller fortsatt ikke overskred de tradisjonelle 20⁴, og kommanderende admiral Diesen måtte innrømme at flåten hadde hatt "for lite øvelse, for lite utrustning og for lite befall, så vi står nokså vanskelig stillet når det gjelder personell."

Betegnende for den norske marines kvalitet er forøvrig at man måtte fyre opp under kjelen ~~de~~ gamle monitorer som var kommet opp i 65 års alderen.

Under en flåtemanøvre, visstnok i Skagerak, hvor en av disse overåringene deltok, hadde forsvarsdepartementet vært så ekstragavant å bevilge midler til å avfyre en salve med midtskipsskanoner, men det forsøket skulde man heller latt være gjort for da kanonene ble avfyrt, så sprakk dekket på gamlingen. Forsåvidt et illustrerende bilde på hele den norske forsvarsmakt som ikke på noen måte var forberedt på å tåle den minste krigerske påkjenning.

Hvordan var det da mulig for våre myndigheter før 9. april 1940 å håndheve Norges nøytralitet som medlem i Folkeforbundet og uten noe effektivt nøytralitetsvern? Det ble da heller ikke gjort.

Etter at storkrigen var brutt ut, måtte vi oppleve ~~og~~ fordøye det ene nøytralitetsbrudd etter det annet uten å komme oss lenger enn til formelle papirprotester. Da det tyske handelsskip "Altmark" ble overfalt dypt inne i en norsk fjord av britiske marinesubskrefter, fikk befalshavende på tililende norske marinefartøyer ordre om ikke å skyte på overfallsmennene, og fra Utenriksminister Koht kom det *bare* en formell og korrekt papirprotest. Om ikke for så måtte det iallfall da være helt klart for våre ansvarlige politikere at England hadde til hensikt å trekke oss inn i krigen gjennom inngrep i våre territorialfarvann. Den 2. mars 1940 ble det holdt en regjeringskonferanse hvor man behandlet den engelske og franske regjerings krav om å få sende tropper til Finnland gjennom Norge og Sverige. Denne konferanse har vi et autentisk referat av. Man ble tilslutt enig om å avvise de allierte regjeringers krav, dog med

det forbehold at Sverige gjorde det samme. Det var framfor alt om å gjøre at Norge ikke ble trukket inn i krigen på Tysklands side, og man måtte derfor ikke treffe noen avgjørelse som kunde resultere i dette. Således står det ordrett i referatet fra regjeringskonferansen som er opptatt ved statsråd Hjeltnes:

"Koht mente at vi måtte nøye oss med å protestere. Vi må ikke stille oss slik at vi kommer inn i krigen på feil side når vi ikke kan undgå å komme med."

Allerede en måned før hadde statsminister Churchill, overfor vår Londonlegasjons pressemedarbeider, gitt tydelig tilkjenne sin misnøye over at Norge og også Sverige ikke lot seg benytte i de alliertes krigføring. Det foreligger her et brev fra pressemedarbeideren, herr Marthinsen, til minister Colban i London som er oversendt ~~det~~ daværende utenriksdepartement i Oslo. Ved en presse-mottakelse har Churchill uttalt at transporten av malm fra Narvik til Tyskland måtte stoppe og at England/Frankrike var beredt til å ta de skritt som var nødvendig i så henseende. Han beklaget seg over den manglende forståelse fra norsk side overfor de engelske ønsker og sa kynisk at "man i sitt stille sinn no og da kunde ønske at de nordiske land gikk med på den annen side slik at England kunde velge de strategiske punkter ved Norges kyst som man behøvet, og ikke noe mer."

Denne beretning var daværende statsminister Nygaardsvold i hende den 15. februar 1940.* Den 22. mars hendte det - ifølge herr Koht i sin redegjørelse 6. april - "

"ikkje mindre enn fem gonger at britiske jagarar sette etter tyske handelsskip innafor den norske nøytralitetsgrensa; det var den eine dagen på Hustadvika utafor Møre, den andre dagen utafor Jæren og attmed Lindesnes. Ein av jagarane utafor Jæren skaut jamvel eit skrellskot som nådde heilt inn på land. Sjølv sagt har vi protestert og sia alt dette hende nett i dei dagane den franske og engelske pressa skreiv så mykje om å stanse den tyske handelsfersla rundt om Noreg, kunde vi nok bli redda for at det var ein plan i det. Men etter dei siste talane av Chamberlain og av Winston Churchill torer eg gå ut ifrå at Stor-Britania ikkje har til formål å bryte folkeretten eller krenke suvereniteten og nøytraliteten vår (!) Slikt vilde da heller ikkje svar e med dei politiske prinsippa den britiske regjeringa elles forkynner og strider for."

*Etter at det kom
ach. afføder fulgt
i alle de andre
afføder de Kildeblom.*

Man skulde jo av dette kunne slutte at herr Koht allik-
vel ikke trodde at Tyskland vilde gripe inn i norske
territorialfarvann. Imidlertid hadde Koht dagen før
han holdt denne sin redekjørelse i stortinget, nemlig
den 5. april, fått en engelsk/fransk note hvori res-
pekten for Norges nøytralitet rett og slett oppgis
og hvor det står at "de allierte makter forbeholder
seg å stanse Norges handel med Tyskland", hvilket selv-
følgelig var ensbetydende med at Norge vilde bli trukke
inn i krigen. Følgelig har Koht den 6. april beviast
ikke ført bare stortinget, men hele det norske folk bak
lyset. Først den 8. april, etter at det er utlagt mine
i norske farvann, trakk Koht fram noten av 5. april
samtidig med at han nevner den nye note som han har
mottatt fra vestmaktene om morgenen den 8. april som
inneholdt meddelelsen om at engelskmennene var gått til
den kunnngjorte, direkte aksjon mot Norge. Den norske
regjering ga ikke ut mobiliseringsordre etter "Altmark"-
affæren og den gjorde det ikke etter at britiske strids-
krefter den 22. mars 5 ganger hadde krenket Norges
nøytralitet. Den gjorde det heller ikke etter å ha
mottatt noten fra vestmaktene den 5. april, og sogar
heller ikke den 8. april etter at inngrepet i norske
territorialfarvann var foretatt gjennom den britiske
mineutlegging. Ja, selv ikke den 9. april da krigen
i Norge var et faktum, kom regjeringen så langt at den
utstedte mobiliseringserklæring. Dette spørsmål er no-
helt fastlagt i henhold til en illegal avis som behandle
regjeringens mer eller mindre ulovlige handlinger før
den 9. april. Som bekjent er det blitt hevdet at Koht,
da regjeringen reiste fra Oslo, hadde meddelt en repres-
entant for Norsk Telegrambyrå et mobiliseringskort var ut-
under utsending. Imidlertid sies det i avisen "Fritt
land", 2. marsiår, under behandlingen av de feil som ble
begått av regjeringen Nygaardsvold og deres forhold til
regjeringens konstitusjonelle basis:

"Det er også gitt at mulige eller sannsynlige
feil begått av regjeringen omkring 9. april 1940
(den manglende mobilisering o.l.) ikke berører
regjeringens konstitusjonelle basis."

Altså ifølge "heimefronten" har dens regjering heller
ikke 9. april gitt noen mobiliseringsordre. Imidlertid
forlater regjeringen hovedstaden samme aften og erklærer
senere Tyskland krig til tross for den tyske regjerings bin-

dende utsagn om at den tyske forsvarsmakt i ett og alt vilde respektere Norges suverenitet og ikke kom hit som fiende, men for her å møte sine virkelige fiender, nemlig England og Frankrike.

Dermed var det da lyktes å manøvrere oss inn i krigen på den rette siden. Det vil her føre for langt å komme inn på hva den rømte regjering Nygaardsvold senere har gjort, også etter at de fullmakter den hadde fått av stortinget av et overveldende flertall i samme storting sommeren 1940 var blitt trukket tilbake. Det har forsåvidt heller ingen hensikt i bedømmelsen av spørsmålet krigsforbrytere eller ikke. Det er forsåvidt historien med tyven og tyvegodsset om igjen. Krigsforbryterne Nygaardsvold & Co. rømte sin veg fra landet samtidig som de satte stemplet krigsforbrytere på Vidkun Quisling og hans menn.

Av ovenstående lar imidlertid følgende kjennsgjerninger seg trekke ut, kjennsgjerninger som ikke kan rokkes ved:

Allerede den 15. februar, om ikke før, kjente den norske regjering gjennom sin sendemann i London til at det var Englands og Frankrikes hensikt å sikre seg visse strategiske støttepunkter innenfor norsk territorialfarvann hvorved Norge vilde blitt trukket inn i krigen. Gjennom stadige nøytralitetsbrudd, også i tiden før "Altmark"affæren, måtte den norske regjering forstå at man fra engelsk side ikke bekymret seg særlig om å respektere Norges nøytralitet.

* Den 5. april ~~xxx~~^{mottok} den daværende utenriksminister en note fra vestmaktene hvor et inngrep i norsk territorialfarvann adviseres som nær forestående. Til tross for dette har den norske regjering ikke truffet de nødvendige tiltak for å sette vårt forsvor i effektiv stand, og har heller ikke holdt våre kystbefestninger i beredskap. Tvertimot lå det ved noen av våre kystbefestninger helt ferske mannskaper uten noen som helst øvelse likesom de mest elementære forsvarstiltak som f.eks. mineutlegging ikke ble foretatt til tross for henvendelser fra ansvarlig marinehold. Da England, ifølge Chamberlains senere uttalelse, den 7. april, åpnet, det norske felttog ved at hovedflåten og en kysteskadde løp ut fra

Den 12 mars uttalte
norske statsminister
at England og Frankrike
26 februar
gjorde sammenslutning
og et nordisk
forberedende korps på
lag 5000 mann.

Scapa Flow og Rosyth, forestok den norske regering
seg fremdeles ingen ting, heller ikke overfor den
engelske minutlegging i norske farvann.

Derimot ~~en~~^{gikk}te regjeringen den 9. april - uten å
utstedte mobiliseringsordre ~~til~~^{til} krig ikke mot England
som den der brøt vår nøytralitet, men mot Skottland
som på det tidspunkt allerede hadde besatt sentrale
strategiske punkter langs vår kyst. Det kan etter
dette neppe være tvilsomt hvem som er krigsforbryteren

På den annen side står Nasjonal Samling som i en årrekke kjempet mot vårt medlemskap i Folkeforbundet og for reisingen av vårt forsvar, en kamp som kan sammenfattes i følgende ord av Vidkun Quisling den 1. oktober 1938:

"Vårt lands nøytralitet er oppgitt. Ved folkeforbundspakten er vi bundet til den ene krigsfront hvor befinner seg Sovjetsamveldet som i årevis i samarbeid med norske landsforrødere har forberedt sin innmarsj i Nord-Norge. Vårt lands forsvar er samtidig systematisk undergravet slik at vi idag er totalt uforberedt, militært og sivilt og moralsk til å møte en moderne krigs påkjenninger."

Gjentagne ganger påpekte Vidkun Quisling at faren for å bli trukket inn i krigen ikke kommer fra tysk side, men fra vestmaktene side. Således sier han i en artikkel 16. mars 1940 "at våre partipolitikere har gitt England og Frankrike det rettslige aksjonsgrunnlag ved sin landsforraderske folkeforbundspolitik og vi har all grunn til å frykte alvorlige inngrep først og fremst i våre territorialfarvann."

Således var Quislings og "nasjonal Samlings linje også i dette spørsmål den hele tid klar og ubrukt. Da den 9. april kom søkte Quisling å stanse den utvikling som de rømte krigsforbrytere hadde ført oss opp i. At disse bestrebelser strandet på heimlige landssvikere, er et kapittel for seg, men de virkelige krigsforbrytere, representert ved Høyesterettsvolkomitéen i London, skal en gang måtte møte for ~~rettssaken~~ *sto til ansvar for* ~~domstol anklaget av~~ det norske folk.